

Magistrát města Mladá Boleslav
Odbor stavební a rozvoje města – oddělení památkové péče
Komenského nám. 61, 293 01 Mladá Boleslav

Č.j. OSIRM – 36027/2018-203

V Mladé Boleslavi dne 22. 8. 2018

☎ 326 716 242

E-mail: buressova@mb-net.cz

Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o.
Bělehradská 199/70
120 00 PRAHA 2

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Magistrát města Mladá Boleslav, odbor stavební a rozvoje města – oddělení památkové péče, jako příslušný výkonný orgán státní památkové péče posoudil žádost vlastníka nemovitosti //dle ust. § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) // města Bělé pod Bezdězem (IČO 00237434), se sídlem Masarykovo náměstí 90, 294 21 Bělá pod Bezdězem, které na základě plné moci ze dne 10. 7. 2018 zastupuje Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČO 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, ze dne 3. 7. 2018 ve věci: **„Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo; Oprava statických poruch arkýře“** v objektu zámku č. p. 1 v Bělé pod Bezdězem, který leží na pozemku č. st. 1 v k. ú. Bělá pod Bezdězem, je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 21751/2-1460 a zároveň se nachází v části historické zástavby města Bělá pod Bezdězem, jejíž území bylo vyhláškou č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, Ministerstva kultury České republiky ze dne 10. září 1992 prohlášeno městskou památkovou zónou, a po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze čj. NPU-321/53366/2018 ze dne 8. 8. 2018 (správní orgán obdržel dne 9. 8. 2018) **vydává** podle ustanovení podle § 44a/ památkového zákona a ustanovení § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podle ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona **toto závazné stanovisko:**

Přílohou žádosti je DSP a DPS: „Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo, oprava statických poruch arkýře“ vypracovaná odpovědným projektantem Marcelou Bubeníkovou a autorským kolektivem Ing. arch. Tomášem Šantavým a Ing. Pavlem Haščynem, Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČO 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, č. zakázky: 34890241800, z června 2018, která předpokládá statické zajištění havarijního stavu arkýře pod úrovní podlahy s propojením za nosnou zdi severního křídla. Bude provedena železobetonová deska nad částí podlahy v návaznosti na arkýř, pomocí které bude konstrukce arkýře přikotvena k obvodové stěně severního křídla. K železobetonové desce má být římsa pod arkýřem přikotvena pomocí kotevních tyčí se závitů, které mají být zapuštěny pod omítku.

A) Statické zajištění arkýře severního křídla zámku č. p. 1 v Bělé pod Bezdězem na pozemku č. st. 1 v k. ú. Bělá pod Bezdězem dle přiložené dokumentace je z hlediska zájmů státní památkové přípustné za následujících podmínek:

1. Při provádění prací budou zajištěny malby arkýře před poškozením.

2. Kotevní tyče budou umístěny mimo tesané pískovcové prvky profilované římsy vynášející arkýř.
3. Budou provedeny sondy do podlahy a na rubu klenby bude zachován zásyp.
4. Termín zahájení prací bude předem oznámen a bude svolán úvodní kontrolní den před zahájením prací.

B) Restaurování maleb arkýře severního křídla zámku č. p. 1 v Bělé pod Bezdězem na pozemku č. st. 1 v k. ú. Bělá pod Bezdězem je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné nadále připravovat za následujících podmínek:

- 1) Bude proveden restaurátorský průzkum a na základě jeho výsledků restaurátorský záměr.

Předmětem koordinace odborného památkového dohledu dle ust. § 32 odst. 2 památkového zákona a dozoru správního orgánu dle ust. § 29 odst. 2 písm. g) téhož zákona bude také:

- pravidelné svolávání kontrolních dnů za účasti zhotovitele, vlastníka, odborné organizace a správního orgánu
- ověření umístění kotevních tyčí po průzkumu z lešení
- ověření provedení železobetonové desky po provedení sond do podlahy

Odůvodnění

Podle ust. § 14 odst. 1 památkového zákona byla dne 3. 7. 2018 podána vlastníkem nemovitosti městem Bělá pod Bezdězem (IČO 00237434), se sídlem Masarykovo náměstí 90, 294 21 Bělá pod Bezdězem, které na základě plné moci ze dne 10. 7. 2018 zastupuje Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČO 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, žádost o vydání závazného stanoviska ve věci „**Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo; Oprava statických poruch arkýře**“ v objektu zámku č. p. 1 v Bělé pod Bezdězem, který leží na pozemku č. st. 1 v k. ú. Bělá pod Bezdězem, je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 21751/2-1460 a zároveň se nachází v části historické zástavby města Bělá pod Bezdězem, jejíž území bylo vyhláškou č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, Ministerstva kultury České republiky ze dne 10. září 1992 prohlášeno městskou památkovou zónou. Přílohou žádosti je DSP a DPS: „Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo, oprava statických poruch arkýře“ vypracovaná odpovědným projektantem Marcelou Bubeníkovou a autorským kolektivem Ing. arch. Tomášem Šantavým a Ing. Pavlem Haščynem, Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČO 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, č. zakázky: 34890241800, z června 2018, která předpokládá statické zajištění havarijního stavu arkýře pod úrovní podlahy s propojením za nosnou zdí severního křídla. Bude provedena železobetonová deska nad částí podlahy v návaznosti na arkýř, pomocí které bude konstrukce arkýře přikotvena k obvodové stěně severního křídla. K železobetonové desce má být římsa pod arkýřem přikotvena pomocí kotevních tyčí se závity, které mají být zapuštěny pod omítku.

Zámek je hlavní dominantou městské památkové zóny Bělá pod Bezdězem. Je situován na výběžku městské ostrožny. Jedná se o hodnotný architektonický organismus deltovitého půdorysu. Před jeho vstupním průčelím probíhal v minulosti příkop, ze kterého se zachovalo pouze snížení terénu na pravé straně. Zámecké budovy vznikly složitým vývojem v několika etapách. Zámek – původně tvrz s nádvořím, byl opevněn hradbou, která navazovala

na opevnění města. Na jižní straně se zčásti zachovala, ve vlastním zámku pokračuje dosud v jižním průčelí jižního křídla. Hradba obíhala patrně zámecký půdorys. Jádrem asi dosud gotického původu je obdélný útvar vpravo od průjezdu, s mohutnými zdmi a kamennými gotickými polokruhově valnými sklepy. Přestavěn byl renesančně, obsahuje v přízemí a zčásti v patře klenby s hřebínky. Levé zámecké křídlo je homogenním tvarem vystavěným patrně v renesanci po roce 1586. Na pravé straně uzavírá dvůr rovněž dvoupatrové křídlo, jehož vnější průčelí stejně jako všechna průčelí křídel vstupních jsou členěna raně barokními pilastry vysokého řádu. V ose se připojuje k tomuto křídlu kaple s pozdně renesančním portálem. Jižní křídlo je rovněž renesančního původu, snad s gotickou hradbou v jádře jižního průčelí. Raně barokní přestavba, která sjednotila průčelí kompozicí s vysokým řádem, se uskutečnila po roce 1689. Autorem přestavby byl Bernard Canevalle. Areál zámku v Bělé pod Bezdězem zastupuje velmi hodnotné feudální sídlo středověkého původu, s významnými stavebními etapami z období renesance, manýrismu a raného baroka a následnými úpravami během 19. a 20. století. Z památkového i architektonického hlediska je areál hodnotný téměř v celém rozsahu své dispozice a konstrukcí. Severní křídlo zámku bylo vystavěno před rokem 1615. Tento letopočet se objevuje na kazetovém stropu v arkýři a pravděpodobně datuje dokončení stavby. Severní křídlo bylo původně zamýšlené jako jednopatrová stavba, druhé patro bylo přistavěno až později. Řešeno bylo mimořádně velkoryse s náročnou uměleckou výzdobou. Klenby arkád mají štukovou výzdobu s motivy perlovce a hlavičkami puttů. Mimořádnou hodnotu a to i v kontextu českého prostředí má manýristická malba s figurálními výjevy, které pokrývají plochu v celém rozsahu přízemí a patra průčelí arkád včetně polygonálního arkýře, který je vynášen bohatě profilovanou římsou. Patro arkýře, které se do nádvoří otvírá obdélnými okny s kamenným ostěním, má plné parapetní výplně s aliančním znakem. Konstrukce arkýře je vážně staticky narušena. Výrazné trhliny prostupují vynášecí vykonzolovanou římsu včetně parapetů. V minulosti byly trhliny sanovány kovanými skobami, které dnes již neplní funkci.

Zámek se zároveň nachází na území městské památkové zóny Bělá pod Bezdězem. Město bylo pravděpodobně založeno r. 1337 zakládací listinou jako město přenesené z podbezdězí na vhodnější místo pro život většího města. Bylo založeno na ostrožně spadající z části prudce dolů a splývající s okolním terénem pouze na západní straně. Půdorys města je vysoce pravidelný se snahou o ortogonální schéma. Přibližně uprostřed jádra bylo vyměřeno rozlehlé náměstí. V západní části jádra se zcela uplatnil pravoúhlý systém bočních uliček. V současné době je náměstí obklopeno patrovými domy, zatímco v ostatních ulicích převažují přízemní domky, jež dnes tvoří hlavní stavební jádro městské památkové zóny. Město chráněné již svou polohou bylo dobře opevněno. Po východní straně jižně od zámku a podél segmentově vypjaté jižní strany města ho chránila jediná hradba. Daleko složitější bylo opevnění po nejsnáze zranitelné západní straně města, kde se fortifikační systém sestával z hlavní hradby, parkánu, parkánové hradby, příkopu a valu. Do města se vstupovalo čtyřmi branami, z nichž se dochovala pouze jediná Česká brána uzavírající na západě Českou ulici. Bělské opevnění udržuje historický tvar města po západní a zčásti i po severní a jižní straně působí dosud imponujícím dojmem. Dalšími významnými objekty v městské památkové zóně je například již zmíněné městské opevnění – Česká brána, zbytky opevnění, dále augustiniánský klášter s kostelem sv. Václava, kostel Povýšení sv. Kříže, radnice se šatlavou a další památkově významné objekty. Každý urbanistický zásah postihující skupiny či jednotlivé drobné objekty se v daném prostředí uplatní hrubě a necitlivě.

Ve smyslu ust. § 14 odst. 6 citovaného památkového zákona bylo ve věci vydáno písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze čj. NPÚ-321/53366/2018 ze dne 8. 8. 2018 (správní orgán obdržel

dne 9. 8. 2018). Ve svém vyjádření tato odborná organizace státní památkové péče záměr hodnotí jako přijatelný s podmínkami a dále uvádí: „Navržené statické zajištění pomocí železobetonové desky a kotev považujeme z památkového hlediska za krajní možné řešení za předpokladu, že na základě průzkumů bude upřesněno provedení desky a umístění kotev tak, aby nedošlo k narušení hodnotných prvků a povrchových úprav. Umístění kotevních tyčí bude třeba upřesnit po zpřístupnění a průzkumu z lešení. S ohledem na mimořádný význam nástěnné exteriérové malby je z památkového hlediska nepřijatelné provádět jakékoliv stavební zásahy do omítky s malbou. Současně je třeba zajistit, aby k poškození maleb nedošlo během provádění prací.“

V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu před vydáním rozhodnutí ve věci byla zástupci vlastníka dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dopisem č. j.: OStRM – 36027/2018 ze dne 13. 8. 2018. Žadatel se k podkladům vyjádřil dopisem ze dne 14. 8. 2018, v němž uvádí souhlas s podmínkami odborné organizace.

V souladu s ust. § 14 odst. 3 památkového zákona je správní orgán povinen vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru. Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho historické vodorovné a svislé konstrukce (zdivo, klenby, trámové stropy, krov, včetně všech historických prvků a detailů), ale i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště včetně zábradlí, fasády, střešní krytina, okenní, dveřní a vratové výplně, podlahy, podhledy, vnější i vnitřní omítky, dlažby, obklady, včetně všech autentických historických prvků a detailů). Veškeré dispoziční a stavební úpravy související s modernizací, rekonstrukcí nebo novým využitím stavby je nutno provádět tak, aby zásahy do historických konstrukcí byly minimalizovány a prováděny efektivně, neboť tyto konstrukce tvoří podstatu památky a mají nenahraditelnou památkovou a vypovídací hodnotu a je nutné dodržet historicky ověřené postupy. Vzhledem k rozsahu žádosti a možnému dopadu navrhovaných úprav na celkový vzhled a vypovídací hodnotu předmětné kulturní památky rozdělil správní orgán žádost na část A) přípustnou s podmínkami a část B) přípustnou dále připravovat. Podmínka č. 1 v části A) byla stanovena z důvodu nutnosti ochrany maleb, aby nedošlo k jejich poškození. Podmínka č. 2 byla správním orgánem stanovena z důvodu zajištění pískovcových prvků profilované římsy vynášející arkýř a nedošlo k jejich poškození. Provedení sond do podlahy bylo stanoveno podmínkou č. 3, aby se vyloučily případné zásahy a další negativní vlivy na konstrukci. Podmínku č. 4 stanovil správní orgán z důvodu nutnosti projednání provádění prací před jejich zahájením. Vzhledem k náročnosti celé obnovy a možnému dopadu navrhovaných úprav na kulturní památku stanovil správní orgán jednotlivé body koordinace odborného památkového dozoru, které pomohou ověřit postup opravy přímo na místě. Předložená dokumentace uvádí, že výmalby mají být restaurátorsky konzervovány. Nicméně součástí této dokumentace není restaurátorský průzkum ani návrh restaurování. Správní orgán tak nemá představu o rozsahu výmaleb, o způsobu jejich zajištění ani způsobu finální prezentace (zda jde jen o základní zajištění nebo o doplnění chybějících částí...). Dle § 3 správního řádu, nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2. Správní orgán vyhodnotil předmětné malby jako dílo výtvarného umění v souladu s § 14 odst. 8 památkového zákona. Dle § 10 odst. 2 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon, žádost o restaurování musí obsahovat popis současného stavu památky s uvedením závad a příčin porušení, navrhovaný způsob restaurátorského zásahu, předpokládaný výsledek zásahu včetně požadavků na prezentaci. Vzhledem k absenci restaurátorského průzkumu a záměru bylo restaurování maleb vyděleno

z výroku a vyhodnoceno jako přípustné dále připravovat s podmínkou, že bude proveden průzkum a záměr restaurování.

Zdejší správní orgán se domnívá, že při splnění výše uvedených podmínek nedojde k nevhodnému zásahu do manýristických maleb na arkýři. Zároveň navrhovaná dokumentace umožní zajištění statických poruch arkýře.

Magistrát města Mladá Boleslav, odbor stavební a rozvoje města - oddělení památkové péče, který žádost posoudil, se ztotožnil s vyjádřením odborné organizace státní památkové péče, vyhodnotil výše uvedené podklady a po provedeném správním řízení rozhodl v souladu s platnou právní úpravou tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto stanoviska.

Veškerá stavební činnost na území památkové zóny musí být v souladu s památkovým zákonem, provedena dle podmínek závazného stanoviska Magistrátu města Mladá Boleslav, odboru stavebního a rozvoje města – oddělení památkové péče.

Upozorňujeme, že před prováděním zemních prací (i pro inženýrské objekty) je nutno podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, předem uvědomit Archeologický ústav AV ČR, Letenská 4, Praha 1. Oprávněnou organizací k provádění archeologických výzkumů ve správním obvodu Mladá Boleslav je i Ústav archeologické památkové péče středních Čech Praha, Nad Olšinami 3/448, 100 00 Praha 10 (☎ 274 817 993, e-mail: paha@uappsc.cz).

Toto závazné stanovisko nenahrazuje příslušný správní úkon odboru výstavby a územního plánování Městského úřadu v Bělé pod Bezdězem ve smyslu stavebního zákona č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto závaznému stanovisku nelze v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu, podat samostatné odvolání, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ust. § 149 odst. 3 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání, které umožní, aby bylo v souladu s ust. § 149 odst. 4 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

Otisk úředního razítka

Ing. Monika Burešová
vedoucí oddělení památkové péče

Na vědomí

- NPÚ ÚOPŠČ v Praze
- Bělá pod Bezdězem, stavební úřad